Web-technológia

JavaScript

Dr. Hatwagner F. Miklós

Széchenyi István Egyetem, Győr

https://github.com/wajzy/GKxB_INTM049.git

2021. november 5.

Jellemzők:

- Egyetlen típus létezik csak: 64 bites lebegőpontos ábrázolás
- Pl. `42`, `12.34`, `-34.56`, `1e3`, `-1e3`, `1e-3`, `-1e-3`, `-1.23e-4`, `-1.23E+4`, ...
- Különleges értékek: `Infinity`, `-Infinity`, `NaN`
- Pl. `0/0` → `NaN`, `1/0` → `Infinity`

Operátorok

- $+$ `5+3` → `8`
- $-$ `5-3` → `2`
- $\times$ `5*3` → `15`
- $/$ `5/3` → `1.6666666666666667`
- $\%$ `5%3` → `2`, `-5%3` → `-2`, `5%-3` → `2`
- $**$ `5**3` → `125`

Precedencia táblázat

Jellemzők

- Unicode, 16 bit karakterenként
- Nincs specifikus típus egyetlen karakter tárolására
- Jelölés: ’-ok vagy "-ek között
- Pl. `’JavaScript’`, `"JavaScript"`, `"Guns ’n’ Roses"`, `"Egy\nKettő\nHárom"`, `’Guns \’n\’ Roses’`, `"Új sor \\n megadásával kérhető."`
- *Template literal:* ‘-ek között, kifejezések kiértékelése
- Pl. ‘`5 * 3 = ${5*3}`‘ → `"5 * 3 = 15"`

Operátor

+ `"Java" + ’Script’` → `"JavaScript"`

Jellemzők

- Értékek: `true`, `false`
- Pl. `5 < 3` → `false`

Logikai operátorok

és `true && false` → `false`

vagy `true || false` → `true`

nem `!true` → `false`

Short circuit evaluation (pl. alapérték megadására):
`undefined || "Gizi"` → `"Gizi"`, `null || "Gizi"` → `"Gizi"`,
`"" || "Gizi"` → `"Gizi"`, `"Gizi" || "Mari"` → `"Gizi"`

Relációs operátorok

- ==, !=, <, <=, >, >=
- Pl. `"Bill" != "Gates"` → `true`, `Infinity == Infinity` → `true`, de `NaN == NaN` → `false`
- Karakterláncok összehasonlítása: karakterkódok alapján

Üres értékek: valaminek a hiányát jelzik

- `undefined`
- `null`

Egyoperandusú operátorok

típus `typeof(5)` → `"number"`, `typeof("Gizi")` → `"string"`

– `-(5)` → `-5`

Háromoperandusú operátor

?: `1<2?"kisebb":"nagyobb"` → `"kisebb"`

Néhány példa:

- `5 * null` → `0`
- `"5" - 3` → `2`
- `"5" + 3` → `"53"`
- `"öt" * 3` → `NaN`, `5 * undefined` → `NaN`
- `false == 0` → `true`, `true == 1` → `true`, `true == 2` → `false`, `"" == false` → `true`
- Definiált az érték? `null == undefined` → `true`, `null == 0` → `false`

Típusok egyezését megkövetelő operátorok: `===`, `!==`

Változók (*variable*, *binding*)

- Deklaráció: `let` (blokk hatáskör), `var` (függvény hatáskör)
- Inkább tekinthető értékre mutató referenciának, mint valódi tárolónak

Példa

a → ReferenceError: a is not defined
let a
a → undefined
a = 5
a → 5
let b = 3, c
a * b → 15

Konstansok

- `const`

Példa

const c = 3.14
c = 2 → TypeError: invalid assignment to const 'c'

Névadási szabályok

- betűket, számokat, $ és _ karaktereket tartalmazhat
- számjeggyel nem kezdődhet
- nem lehet foglalt szó (pl. `let`)
- kis- és nagybetűket megkülönbözteti
- javasolt stílus: *camel case* (`hosszuValtozoNeve`)

Változókkal használható (összetett és unáris) operátorok

- +=, -=, *=, /=, %=, &&=, ||=, **=, ...
- ++, --

Környezet (*environment*)

- adott pillanatban létező változók és értékeik
- gyakorlatilag soha nincs üres környezet

Megjegyzések

- // egysoros
- /* több
  soros */

Szelekció

- `if(`*feltétel*`)` *utasítás*;
- `if(`*feltétel*`) {`
  `// utasítások`
  `}`
- `if(`*feltétel*`) {`
  `// igaz ág utasításai`
  `} else {`
  `// hamis ág utasításai`
  `}`

- Mikor nem teljesül a *feltétel*?
  - false
  - 0
  - ""
  - NaN
  - null
  - undefined

Több irányú elágazás

```
switch(kifejezés) {
    case érték1:
        // utasítások
        break;
    case érték2:
    case érték3:
        // utasítások
        break;
    default:
        // utasítások
        break;
}
```

Az értéknek *és* a típusnak is egyeznie kell!
A *default* ág elhagyható.

Ciklusok

`for`(*előkészítés*; *ismétlési_feltétel*; *frissítés*) {
    // Ciklusmag utasításai
}

`while`(*ismétlési_feltétel*) {
    // Ciklusmag utasításai
}

`do` {
    // Ciklusmag utasításai
} `while` (*ismétlési_feltétel*);

`break`, `continue`

Háromszög rajzolás (megoldás)

A böngésző JavaScript konzolján egy sornyi szöveget a `console.log()` hívással tud megjeleníteni. Használja ezt a következő háromszög megrajzolására:

```
*
**
***
****
*****
```

X rajzolás (megoldás)

Most rajzoljon 5x5-ös méretű X-et csillagokból:

```
*   *
 * *
  *
 * *
*   *
```

Sakktábla (megoldás)

Rajzoljon meg egy 8x8-as méretű sakktáblát, szintén csillagokból!

```
 * * * *
* * * *
 * * * *
* * * *
 * * * *
* * * *
 * * * *
* * * *
```

FizzBuzz (megoldás)

Vizsgálja meg az egész számokat 1-től 100-ig, majd a vizsgálat eredményét jelenítse meg egymás alatti sorokban! Ha a szám osztható 3-mal, írja ki, hogy *Fizz*, ha 5-tel osztható, akkor azt, hogy *Buzz*, ha pedig 3-mal és 5-tel is osztható, akkor azt, hogy *FizzBuzz*! Ha egyik számmal sem osztható, akkor írja ki a vizsgált számot!

```
1
2
Fizz
4
Buzz
Fizz
...
```

Definíció: a függvény, mint *érték* jelenik meg (hatvanyDef.js)

```
1  const hatvany = function(alap, kitevo) {
2    let h = 1;
3    for(let k=1; k<=kitevo; k++) {
4      h *= alap;
5    }
6    return h;
7  }
8
9  console.log(hatvany(2, 0)); // 1
10 console.log(hatvany(2, 1)); // 2
11 console.log(hatvany(2, 2)); // 4
12 console.log(hatvany(3, 2)); // 9
```

Deklaráció: helye a hatókörön belül bárhol lehet (hatvanyDek.js)

```
1  console.log(hatvany(2, 0)); // 1
2  console.log(hatvany(2, 1)); // 2
3  console.log(hatvany(2, 2)); // 4
4  console.log(hatvany(3, 2)); // 9
5
6  function hatvany(alap, kitevo) {
7    let h = 1;
8    for(let k=1; k<=kitevo; k++) {
9      h *= alap;
10   }
11   return h;
12 }
```

Nyíl (*arrow*) függvény: tömörebb megadás (hatvanyNyil.js)

```
1  const hatvany = (alap, kitevo) => {
2    let h = 1;
3    for(let k=1; k<=kitevo; k++) {
4      h *= alap;
5    }
6    return h;
7  }
8
9  console.log(hatvany(2, 0)); // 1
10 console.log(hatvany(2, 1)); // 2
11 console.log(hatvany(2, 2)); // 4
12 console.log(hatvany(3, 2)); // 9
```

Nyíl függvények

- Ha pontosan egy paramétert fogad, a paraméterlista körüli zárójelek elhagyhatóak
- Ha egyetlen paramétert sem fogad, üres zárójelpár jelzi a paraméterlistát
- Ha a függvény teste egyetlen kifejezés értékét szolgáltatja, a `return` és a blokk elhagyható

nyilValtozatok.js

```
1  const negyzet = alap => alap*alap;
2  console.log(negyzet(3)); // 9
3
4  const udvozol = () => console.log("Szia!");
5  udvozol(); // Szia!
```

hatokor.js

```
1  let a = 1; // globális
2  {
3    let a = 2; // elfedés, lokális
4    let b = 3; // lokális
5    var c = 4; // globális
6    console.log(`a=${a}, b=${b}, c=${c}`); // a=2, b=3, c=4
7  }
8  //console.log(`a=${a}, b=${b}, c=${c}`); // ReferenceError: b is not defined
9  console.log(`a=${a}, c=${c}`); // a=1, c=4
```

Paraméterezés

- Nem ellenőrzi híváskor sem a paraméterek számát, sem azok típusát! → felesleges paramétereket figyelmen kívül hagyja, a hiányzók értéke `undefined`
- A `return` nélküli, vagy a `return` után kifejezést nem tartalmazó függvények visszatérési értéke `undefined`
- Tetszőleges számú paramétert fogadó fv. is készíthető (ld. később)

parameter1.js

```
1 const negyzet = alap => alap*alap;
2 console.log(negyzet(3, 4, 5)); // 9
3 console.log(negyzet(3)); // 9
4 console.log(negyzet()); // NaN
5 console.log(negyzet("Micimackó")); // Nan
```

parameter2.js

```
1  const negyzet = alap => {
2    if(typeof(alap)=="number") {
3      return alap*alap;
4    } else {
5      return;
6    }
7  }
8
9  console.log(negyzet(3)); // 9
10 console.log(negyzet()); // undefined
11 console.log(negyzet("Micimackó")); // undefined
```

A függvények *értékek*:

- függvények átadhatók más függvénynek paraméterként,
- függvény visszatérési értéke lehet függvény,
- függvény beágyazható másik függvénybe.

paramFv1.js

```
1 const osszead = (a, b) => a + b;
2 const muvelet = function(a, op, b) {
3   console.log(`${a} + ${b} = ${op(a, b)}`);
4 }
5 muvelet(3, osszead, 5); // 3 + 5 = 8
```

Névtelen (*anonymous*) függvények (paramFv2.js)

```
1  const muvelet = function(a, op, b) {
2    console.log(`${a} + ${b} = ${op(a, b)}`);
3  }
4  muvelet(3, (a, b) => a + b, 5); // 3 + 5 = 8
5  muvelet(4,
6    function(a, b) {
7      return a + b;
8    },
9    7
10 ); // 4 + 7 = 11
```

Függvények definiálása és azonnali hívása (paramFv3.js)

```
1 (function(a, op, b) {
2   console.log(`${a} + ${b} = ${op(a, b)}`);
3 })(3, (a, b) => a + b, 5); // 3 + 5 = 8
4
5 ((a, op, b) => {
6   console.log(`${a} + ${b} = ${op(a, b)}`);
7 })(4, (a, b) => a + b, 7); // 4 + 7 = 11
```

Zárványok (*closure*)

- Mi történik, ha egy *külső* függvény *lokális* változóit eléri egy *belső* függvény, amit *meghívunk azután, hogy* az őt létrehozó *külső függvényből kiléptünk*?

Zárványok (*closure*)

- Mi történik, ha egy *külső* függvény *lokális* változóit eléri egy *belső* függvény, amit *meghívunk azután, hogy* az őt létrehozó *külső függvényből kiléptünk*?
- A függvény megőrzi futtatási környezetét

Függvény, mint visszatérési érték (zarvany.js)

```
1  const hatvany = (kitevo) => {
2    return alap => {
3      let h = 1;
4      for(let k=1; k<=kitevo; k++) {
5          h *= alap;
6      }
7      return h;
8    };
9  };
10 const negyzet = hatvany(2);
11 const kob = hatvany(3);
12 console.log(negyzet(3)); // 9
13 console.log(kob(5)); // 125
```

Rekurzív hatványozás (rekurzio.js)

```
1  const hatvany = function(alap, kitevo) {
2      if(kitevo == 0) return 1;
3      if(kitevo == 1) return alap;
4      let h = hatvany(alap, (kitevo-kitevo%2)/2);
5      h *= h;
6      if(kitevo%2) {
7          h *= alap;
8      }
9      return h;
10 }
11 console.log(hatvany(5, 3)); // 125
```

Fibonacci-számok (fibonacci.js)

Fibonacci-sorozat: másodrendben rekurzív sorozat. Képzeletbeli nyúlcsalád növekedése: hány pár nyúl lesz n hónap múlva, ha

- az első hónapban csak egyetlen újszülött nyúl-pár van,
- az újszülött nyúl-párok két hónap alatt válnak termékennyé,
- minden termékeny nyúl-pár minden hónapban egy újabb párt szül,
- és a nyulak örökké élnek.

$$F_n = \begin{cases} 0, & \text{ha } n = 0 \\ 1, & \text{ha } n = 1 \\ F_{n-1} + F_{n-2} & \text{ha } n > 1 \end{cases}$$

Készítse el azt a `fibonacci` függvényt, melynek paramétere a sorozat valamely elemének indexe (n), visszatérési értéke a sorozat megfelelő eleme!

Négyzetgyökvonás (gyok.js)

Készítse el a gyok függvényt, mely Newton módszerrel meghatározza és visszatérési értékként szolgáltatja paraméterének négyzetgyökét!
A módszer iteratív: egy sorozat egymást követő tagjait kell kiszámolni, melyek általában nagyon gyorsan konvergálnak a keresett eredményhez. A sorozat első elemét célszerű lenne a megoldás közeléből választani, de az egyszerűség kedvéért legyen ez nálunk mindig 10. Ha az utolsóként meghatározott tag értéke 10^{-6}-nál nem nagyobb mértékben tér el az utolsó előttiként kiszámolttól, akkor ezt az utolsóként kiszámolt értéket tekintjük a megoldásnak. A Newton módszer szerint a sorozat tagjait általánosan a következőképpen határozzuk meg:
$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$
Konkrétan a négyzetgyökvonás esetén, ha pl. az $x^2 = 612$ (itt 612 a gyok függvény aktuális paraméterének feleltethető meg) zérushelyét keressük, azaz $f(x) = x^2 - 612$ akkor $f'(x) = 2x$.
Ebből adódik, hogy $x_1 = x_0 - \frac{f(x_0)}{f'(x_0)} = 10 - \frac{10^2-612}{2 \cdot 10} = 35.6$ majd
$x_2 = x_1 - \frac{f(x_1)}{f'(x_1)} = 35.6 - \frac{35.6^2-612}{2 \cdot 35.6} = 26.3955056$, stb.

Szinusz függvény (sin.js)

Írja meg azt a `sin` függvényt, amely visszaadja a paraméterként kapott, radiánban mért szög szinuszát!

A keresett érték meghatározható a szinusz függvény sorba fejtésével:
$sin(x) = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n}{(2n+1)!} x^{2n+1}$ azaz $sin(x) = x - \frac{x^3}{3!} + \frac{x^5}{5!} - \frac{x^7}{7!} + \ldots$

A függvénynek természetesen nem kell végtelen sok tagot, illetve azok összegét meghatároznia. Elegendő, ha a függvény $\epsilon = 10^{-6}$ pontossággal kiszámítja az eredményt.